

Obrazložitev Akta o spremembah in dopolnitvah Akta o metodologiji za obračunavanje omrežnine za prenosni sistem zemeljskega plina

Agencija za energijo (v nadaljevanju: agencija) je na podlagi drugega odstavka 256. člena Energetskega zakona (Uradni list RS, št. 17/14 in 81/15, v nadaljevanju: EZ-1) zadolžena za izdajo Akta o metodologiji za obračunavanje omrežnine za prenosni sistem zemeljskega plina (v nadaljevanju: akt).

Akt določa tarife in tarifne elemente omrežnine, storitve, ki jih lahko operater prenosnega sistema zemeljskega plina poleg omrežnine zaračunava uporabnikom sistema v okviru izvajanja gospodarske javne službe dejavnost operaterja prenosnega sistema, način izračuna omrežnin in način zaračunavanja omrežnine in ostalih storitev. Operater prenosnega sistema na podlagi akta določi tarifne postavke omrežnine in jih objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

Uredba Komisije (EU) 2017/460 z dne 16. marca 2017 o oblikovanju kodeksa omrežja o usklajenih tarifnih strukturah za plin (UL L, št. 72 z dne 17. marca 2017, v nadaljevanju Uredba 2017/460), ki je začela veljati 6. aprila 2017, oblikuje kodeks plinskih omrežij, s katerim se določajo pravila o usklajenih tarifnih strukturah za plin, vključno s pravili o uporabi metodologije referenčnih cen, ustreznih zahtevah za posvetovanje in objavo ter izračun pridržanih cen za standardne produkte zmogljivosti.

Ne glede na to, da je Uredba 2017/460 začela veljati 6. aprila 2017, se posamezne določbe začnejo uporabljati 1. oktobra 2017 oziroma 31. maja 2019. Z 31. majem 2019 se začnejo uporabljati določbe poglavij Uredbe 2017/460, ki urejajo metodologijo referenčnih cen, pridržanih cen ter uskladitve prihodkov. Zato bo morala agencija v letu 2019 pripraviti novo metodologijo za obračunavanje omrežnine za prenosni sistem zemeljskega plina, ki bo usklajena z načeli določanja tarifnih postavk omrežnine iz Uredbe 2017/460.

Posamezne vsebine metodologije za obračunavanje omrežnine in tarifne postavke omrežnine za tarifna obdobja, ki sledijo letu 2019, se bodo lahko določile šele po izvedenih posvetovanjih iz 26. in 28. člena Uredbe 2017/460 ter po odločitvah agencije in ACER-ja. Agencija predvideva, da bo na podlagi izvedenih aktivnosti treba spremeniti metodologijo v delih, ki se nanašajo na multiplikatorje oz. faktorje za določitev cen kratkoročnih storitev, ter v delu določitve tarifnih postavk omrežnine, ki se nanašajo na prekinljive storitve. Zaradi dejstva da se nekatere določbe Uredbe 2017/460 nanašajo le na povezovalne točke, druge določbe pa na vse vstopne in izstopne točke, bo treba metodologijo za obračunavanje omrežnine posodobiti tudi s tega vidika. Spremembe, ki jih bo morala agencija vključiti v metodologijo za obračunavanje omrežnine za tarifna obdobja, ki sledijo letu 2019, bodo vplivale tudi na določitev posameznih tarifnih postavk omrežnine, ki jih določi operater prenosnega sistema na podlagi metodologije za določitev regulativnega okvira in metodologije za obračunavanje omrežnine. Zato je bila sprejeta odločitev, da traja naslednji regulativni okvir le eno leto (od 1. januarja do 31. decembra 2019), in tako operater prenosnega sistema določi regulativni okvir in tarifne postavke omrežnine le za leto 2019, po končanem posvetovanju in drugih aktivnosti iz 26. in 28. člena Uredbe 2017/460 pa se določijo tarifne postavke omrežnine na podlagi nove metodologije za obračunavanje omrežnine.

Glede na dejstvo, da bodo v letu 2019 potrebne spremembe, ki bodo zahtevale večje spremembe metodologije za obračunavanje omrežnine, spremembe in dopolnitve akta predstavljajo le spremembe, ki so potrebne za učinkovito obračunavanje omrežnine za prenosni sistem za naslednje regulativno obdobje enega leta.

Spremembe in dopolnitve akta glede na veljavni akt se nanašajo na vključitev novih definicij, uskladitev trajanja regulativnega obdobja, opredelitev načina določitve tarifnih postavk omrežnine za razširitev zmogljivost ter določitve načina obračuna omrežnine za prenos plina obnovljivega izvora, stisnjenega zemeljski plina (SZP) ali zakupa zmogljivosti v primeru stopenj krize.

V povezavi s spremembo načina obračunavanja omrežnine za izstopne točke, na katerih se odjema zemeljski plin z vključenim deležem biometana in sintetičnega metana, je odjemalec upravičen do obračuna nižjega zneska za zmogljivost na izstopni točki znotraj Republike Slovenije glede na delež prenesenega plina obnovljivega izvora v zemeljskem plinu in ob pogoju, da razpolaga z ustreznim potrdilom o izvoru plina. Ukrep zmanjšuje ovire pri vključevanju proizvodnih virov obnovljivega izvora ter sledi ciljem zagotavljanja učinkovitosti sistemov in okoljsko trajnostnega razvoja trga z zemeljskim plinom. S tem se spodbuja vstop novih udeležencev na trg, kot so proizvajalci biometana in sintetičnega metana obnovljivega izvora, ter sledi ciljem dolgoročne ohranitve plinskih sistemov s postopnim preходом na uporabo obnovljivih virov v omrežju. Akt glede na osnutek akta določa spremenjen način obračuna omrežnine za navedene izstopne točke le za tiste izstopne točke znotraj Republike Slovenije, kjer se plin uporablja za končno rabo.

Za javno dostopna oskrbovalna mesta za SZP je začasno uvedena spodbuda v obliki obračuna nižjega zneska za zmogljivost na izstopni točki znotraj RS. Uporaba SZP kot alternativnega goriva v prometu predstavlja potencial priključitve novih uporabnikov na prenosni sistem, ki bodo z zakupom novih zmogljivosti pripomogli k večji uporabi prenosnega sistema in posledično nižjim tarifnim postavkam omrežnine. Tudi ta novost sledi temeljnemu ciljem delovanja agencije z namenom spodbujanja konkurenčnega, zanesljivega in okoljsko trajnostnega trga z zemeljskim plinom, učinkovitega odpiranja trga za vse odjemalce in dobavitelje, razvoja konkurenčnih in pravilno delujočih regionalnih trgov z zemeljskim plinom, odprave omejitev pri trgovanju z zemeljskim plinom ter stroškovno učinkovitega razvoja varnih, zanesljivih in učinkovitih sistemov.

Akt vzpostavlja način obračuna omrežnine za obdobje razglašene stopnje pripravljenosti ali izrednih razmer skladno z Uredbo 2017/1938 o ukrepih za zagotavljanje zanesljivosti oskrbe s plinom, ko lahko pride do situacije, da morajo uporabniki sistema zaradi omejitev uporabe že zakupljenih zmogljivosti zakupiti alternativne povezovalne točke. V takšnem primeru so uporabniki sistema upravičeni do povračila že zakupljenega zneska omrežnine za zakup zmogljivosti na alternativnih povezovalnih točkah.

Osnutek akta o spremembah in dopolnitvah Akta o metodologiji za obračunavanje omrežnine za prenosni sistem zemeljskega plina je bil v javni obravnavi od 1. februarja do 3. marca 2018. Kot odziv na javno obravnavo je agencija prejela pisne pripombe zainteresirane javnosti. Od 16 prispelih pisnih pripomb je agencija upoštevala pet pripomb, delno upoštevala štiri pripombi, sedem pripomb ni upoštevala.

Agencija je pri pripravi akta smiselno upoštevala naslednje pripombe zainteresirane javnosti:

- določitev ustrežnejše definicije sintetičnega metana iz obnovljivega vira,
- določitev prehodne določbe za izkazovanje dokazil za plin iz obnovljivih virov dokler ne bodo zakonsko urejena potrdila o izvoru,
- določitev spodbude za stisnjen zemeljski plin za vse izstopne točke in ne le za nove priključitve in
- upoštevanje nadomestila zneska omrežnine zaradi zakupa zmogljivosti na alternativnih povezovalnih točkah ne le v primeru izrednih razmer, ampak tudi v primeru stopnje pripravljenosti.

Akt bo začel veljati naslednji dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije. Operater prenosnega sistema bo na podlagi akta začel obračunavati omrežnino s 1. januarjem 2019 za obdobje naslednjega regulativnega obdobja, ki bo trajalo eno leto.